

משנה סוכה פרק ב

Mishnah Sukkah, chapter 2

(1) One who sleeps under a bed [which is ten handbreadths high] in a sukkah [since this is considered a tent within the sukkah, he] has not fulfilled his obligation. Rabbi Yehudah [maintains that a sukkah must be a permanent structure (Sukkah 1:1), therefore a bed which is movable and considered a temporary tent cannot nullify a permanent tent, he therefore.] said: It was usual for us to sleep under a bed in the presence of the Elders, and they did not say anything to us [since this is considered as sleeping in a sukkah]. Rabbi Shimon said: It once happened with Tavi the slave of Rabban Gamliel who used to sleep under a bed. Rabban Gamliel said to the Elders: Have you seen Tavi my slave who is a scholar and knows that slaves [and women] are exempt from the laws of sukkah [being a positive commandment fixed by time] and therefore he sleeps under a bed. Thus we deduce that one sleeping under a bed in a sukkah has not fulfilled his obligation.

(2) If one supports a sukkah on the legs of a bed [i.e., a bed which has headboards on all sides] it is valid. Rabbi Yehudah says: If it cannot stand on its own [i.e., if the bed is moved the sukkah moves along with it, or the schach would fall down, since this is considered a temporary structure] it is not valid (see Mishnah 1) [the *halachah* does not follow Rabbi Yehudah]. A jumbled sukkah [which has

רבנו עובדיה מברטנורא

א הישן. לא יצא ידי חובתו. ובלבד שתהא המטה גבוהה עשרה טפחים, דאז היא חשובה אהל ונמצא אהל מפסיק בינו לבין הסוכה. ועיקר מצות סוכה אכילה ושתיה ושינה: **נוהגין היינו כו.** דקסבר לא אתי אהל עראי ומבטל אהל קבע. ואין הלכה כרבי יהודה: **עבדים פטורים מן הסוכה.** דמצות עשה שהזמן גרמא נשים פטורות, וכל מצוה שהאשה חייבת בה עבד חייב בה: **ולפי דרכנו למדנו.** אע"פ שלא אמר אלא לשיחת חולין בעלמא, שהיה משתבח בעבדו, למדנו שהישכן תחת המטה כו: **ב רבי יהודה אומר אם אינה יכולה לעמוד בפני עצמה פסולה.** ר' יהודה לטעמיה דאמר סוכה דירת קבע בעינן. ואין הלכה כרבי יהודה: **מדובללת.** שלא השכיב הקנים יחד זה אצל

א הישן תחת המטה בסוכה, לא יצא ידי חובתו. אומר רבי יהודה, נוהגין היינו, שהיינו ישנים תחת המטה בפני הוקנים, ולא אמרו לנו דבר. אמר רבי שמעון, מעשה בטבי עבדו של רבן גמליאל שהיה ישן תחת המטה, ואמר להן רבן גמליאל לוקנים, ראייתם טבי עבדי, שהוא תלמיד חכם ויודע שעבדים פטורים מן הסוכה, לפיכך ישן הוא תחת המטה. ולפי דרכנו למדנו, שהישן תחת המטה, לא יצא ידי חובתו: **ב הסומך סכתו בכרעי המטה, כשרה. רבי יהודה אומר, אם אינה יכולה לעמוד בפני עצמה, פסולה.** סכה

a sequence of one reed of schach higher, the next one lower, the following reed again higher, the next again lower, resulting in an open space in the height between the reeds allowing sunlight to come through] or one [which has many spaces between the schach but, nevertheless] whose shade is greater than sunlight, is valid

[in the first case since the distance between the high and low reeds do not exceed three handbreadths, the laws of *lavud* are applied and we view the schach as being on one level, in which case the schach would yield more shade than sunlight, and thus it is valid]. One [a sukkah] which has [schach] tightly covered so that it is like a [roof on a] house even though one cannot see stars [through the schach at night] is valid.

(3) If one makes a sukkah on top of a wagon [though the wagon is not stationary], or on a ship [where normal sea winds can blow the sukkah away, nevertheless, since it would stand up against normal land winds it is considered a temporary structure and], it is valid. And one may enter it on the Festival. [If he made a sukkah] on top of a tree or on [the back of] a camel it is valid [and may be used during the intermediate days] but one may not enter it on the Festival [the Rabbis forbade this lest he detach a limb from the tree either during his climb or to use as a crop for the camel (Beitzah 5:2)]. If two [walls] were [supported by] a tree [i.e., most of the floor of the sukkah was built into and supported by the tree which also supported two walls of the sukkah] and the third [wall] was man-made [which also supported part of the floor weight of the sukkah], or if two were man-made and one was a tree, it is valid, but [since if one removed the tree the sukkah would collapse this is considered as utilizing the tree an act forbidden

רבנו עובדיה מברטנורא

זה אלא קנה עולה וקנה יורד ומתוך כך חמתה מרובה מצלתה, ואשמעינן מתניתין דאמרינן רואים כאילו היו מושכבים בשוה ואם אז צלתה מרובה כשרה: **ג בראש העגלה**. אע"ג דמיטלטלא ולא קביעא: **בראש הספינה**. שבים, שהרוח שולטת שם ועוקרתה: **כשרה**. דדירה קרינא בה. והוא שתהא יכולה לעמוד ברוח מצויה של יבשה: **ועולין לה ביום טוב**. איידי דבעי למתני סיפא אין עולין, תנא רישא עולין: **בראש האילן**. תיקן מושבו בראשו ועשה שם מחיצות וסיכך: **עשרה**. בחולו של מועד: **ואין עולין לה ביום טוב**. דגזור רבנן דאין עולין באילן ואין משתמשין בו, שמא יתלוש: **שתים באילן**. סמך קרקע הסוכה רובה באילן, ועשה סביבה בראש האילן שתי דפנות ואחת עשה

and thus] one may not enter it on the Festival [but is permitted during the intermediate days]. If three walls were man-made it is valid and one may enter it on the Festival. This is the general rule: Wherever the tree is removed and it [the sukkah] remains standing on its own [strength] it is

טוב. שֶׁלֶשׁ בְּיַדֵי אָדָם וְאַחַת בְּאֵילָן, כְּשֶׁרָה, וְעוֹלֵין לָהּ בְּיוֹם טוֹב. זֶה הַכֶּלֶל, כֹּל שֶׁנִּטַּל הָאֵילָן וְיִכּוּלָה לְעִמּוּד בְּפָנֵי עֲצָמָה, כְּשֶׁרָה, וְעוֹלֵין לָהּ בְּיוֹם טוֹב: דְּהָעוֹשֶׂה סִכְתּוֹ בֵּין הָאֵילָנוֹת, וְהָאֵילָנוֹת דְּפָנוֹת לָהּ, כְּשֶׁרָה. שְׁלוּחֵי מִצְוָה פְּטוּרִין מִן הַסִּכָּה. חוֹלֵין וּמְשֻׁמְשֵׁיהֶן פְּטוּרִין מִן הַסִּכָּה. אוֹכְלֵין וְשׁוֹתֵין

valid and one may enter it on the Festival.

(4) If one made his sukkah between trees, and the trees make up its walls [but not its support, e.g., the floor of the sukkah rested on the ground (Tosfot Yom Tov)], it is valid [provided that the tree does not sway in a normal wind]. Those who are engaged in the performance of a mitzvah [such as traveling to greet their Rabbi on the Holiday] are exempt from [performing another mitzvah and thus are exempt from] the sukkah [even during resting periods]. Those who are sick [and are uncomfortable in a sukkah] and those attending them [who are performing a mitzvah] are exempt from the sukkah. [The verse states: “**בסכתו תשבו** — In sukkot you shall live.” (Leviticus 23:42) This teaches, **תשבו כעין תדורו** — one lives in his sukkah in the same manner as one would live in his house; thus any condition which would cause him to leave his house would also exempt

רבנו עובדיה מברטנורא

בידי אדם בארץ, וסמך קרקעית הסוכה באמצע הדופן שעשה בארץ, והגביה הדופן ממנה ולמעלה עשרה: **או שנים בידי אדם ואחת באילן**. הואיל וסא ינטל תפול קרקעית הסוכה, שאינה יכולה לעמוד בסמיכות שתיים שבארץ, אין עולין לה ביום טוב, דמשתמש באילן: **ד והאילנות דפנות לה כשרה**. והוא שהאילנות עבים וחזקים ולא אזלי ואתו ברוח מצויה, וצריך נמי למלאות בין הענפים בתבן וקש שלא תזוים הרוח, שכל מחיצה שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה אינה מחיצה: **שלוחי מצוה פטורים**. שהעוסק במצוה פטור מן המצוה, ולא בלבד בשעה שעוסקים במצוה פטורים, אלא אפילו בשעה שאין עוסקים בה כגון הולך להקביל פני רבו או לפדין שבויים פטור אף בשעת חנייתו: **חולין ומשומשיהן פטורים**. ואפילו בחולי כל דהו. והא דשרי לבטל מצות עשה של תורה מפני חולי כל דהו, ומצטער מפני ריח רע או מפני פשפשים ופרעושים שהוא פטור, וכן הולכי דרכים ושומרי גנות ופרדסים דפטרי להו רבנן מן הסוכה, טעמא הוי משום דכתיב (ויקרא כג) בסוכות תשבו, כעין תדורו, וכל היבא דאית ליה מידי שמפני אותו דבר חהיה יוצא מדירתו יכול נמי לצאת מסוכתו. אבל העושה סוכתו מתחלה במקום הראוי להצטער באכילה או בשינה כגון במקום שמתירא בו מפני לסטים בשינה ואין מתירא מפני הגנבים או לסטים באכילה, אפילו באכילה לא יצא ידי חובתו באותה סוכה, הואיל ואינה ראויה לעשות בהח כל צרכיו אכילה ושתיה ושניה, דהא כעין תדורו בעינן, והא

him from being in a sukkah.] One may eat and drink incidentally outside the sukkah.

(5) It once happened that they brought cooked food to Rabbi Yohanan ben Zakkai to taste, and to Rabban Gamliel they brought two dates and a jug of water, and [though these are cases of incidental eating and drinking] they said bring it up to the sukkah [not because this was necessary, rather they wanted to be stricter with themselves], but when they gave Rabbi Tzadok food less than the bulk of an egg he took it in a napkin [as a substitute to washing his hands before eating] and ate it outside the sukkah [choosing not to be strict regarding an incidental bite] and [since it was less than the bulk of an egg he] did not recite the blessing [of grace after the meal] afterwards.

(6) Rabbi Eliezer says: One is obligated to eat fourteen meals in the sukkah [two meals each day for seven days] one during the day and one at night. But the Sages say: There is no obligation for a set amount of meals required [rather if he wishes to eat he must eat in a sukkah; but if he wants to fast he may do so as well] except for the first night of the Festival only [when there is a requirement to eat in a sukkah. This is deduced from juxtaposing the verses regarding Pesah, “And the **fifteenth day** of the month is the Festival of Matzot,” (Leviticus 23:6) and Sukkot, “On the **fifteenth day** of this seventh month, is the Festival of Sukkot” (ibid. 23:34), thus just as on Pesah there is a requirement to eat matzah on the first night and is optional during the rest of holiday, so, too, regarding Sukkot there is a requirement to eat in a sukkah only the first night and it is optional during the rest of the holiday]. Rabbi Eliezer [after changing his view and

רבנו עובדיה מברטנורא

לא הוא כעין דירה: **אוכלים ושותים עראי**. דבר מועט להסיר רעבונו, ודעתו לסעוד אחר כן: ה' ואמרו העלום לסוכה. ולא מן הדין, אלא שהחמירו על עצמן. ושמעין מינה שהמחמיר על עצמו שלא לאכול אפילו אכילת עראי חוץ לסוכה הרי זה משובח: **אוכל פחות מכביצה**. [נטלו במפה]. משום נטילת ידים, ומשום ברכי. נטל פחות מכביצה. דאילו משום סוכב הא אמרינן אוכלים אכילת עראי חוץ לסוכה ואפילו יותר מכביצה: **ו ארבע עשרה סעודות**. ב' סעודות בכל יום לוי' ימים: אין לדבר קצבה. אם רצה לאכול לא יאכל חוץ לסוכה. רצה להתענות יתענה ואין נזקקין לו: **חוץ מלילי יום טוב הראשון**. דילפינן חמשה עשר חמשה עשר מחג המצות, מה אכילת מצה לילה

agreeing to the Sages (Sukkah 27a)] further said: Whoever did not eat [a meal] on the first night of the Festival in the sukkah may make it up on the last night of the Festival [on Shemini Atzeret]. But the Sages say: This cannot be made up and regarding this it is said: "That which is crooked cannot be made straight and that which is not there cannot be numbered" (Ecclesiastes 1:15) [the *halachah* does not follow Rabbi Eliezer].

(7) If a man's head and most of his body were in a sukkah, and his table was in the house, the school of Shammai [fear lest he be drawn into the house and thus] declare it [i.e., his sitting in the sukkah as] invalid while the school of Hillel declare it valid. The school of Hillel said to the school of Shammai: Did it not once happen that the elders of the school of Shammai and the elders of the school of Hillel went to visit Rabbi Yohanan son of the Horani, and found him sitting with his head and most of his body in the sukkah while his table was in the house and didn't say anything to him? The school of Shammai replied: Is that a proof? They also said to him: If you always conducted yourself as such then you have never [properly] fulfilled the mitzvah of sukkah [according to the Rabbinic decree. The *halachah* follows the school of Shammai].

(8) [Though] woman [and] slaves [are obligated to eat matzah the first night of Pesah they are exempt from sukkah, even the first night, the extra ה' in the verse: כל האזרח בישראל ישבו בסכות (Leviticus 23:42) comes to exclude woman] and [so too], minors are exempt from sukkah. [However,] a minor who is not dependent on his mother [and thus has reached the age to be trained in mitzvot] is

רבנו עובדיה מברטנורא

הראשון חובה, מכאן ואילך רשות, אף סוכה כן: **ישלים בלילי יום טוב האחרון**. בליל שמיני עצרת. ואין הלכה כר"א בשתייהן: **ז' ב"ש פוסלין**. והלכה כב"ש בין בסוכה גדולה והוא יושב על פתח הסוכה ושולחנו בתוך הבית, בין בסוכה קטנה שאינה מחזקת ראשו ורובו ושולחנו, הכל אסור, גזירה שמא ימשך אחר שלחנו: **ז' נשים ועבדים וקטנים** כו'. דאמר קרא (ויקרא כג) כל האזרח בישראל, להוציא את הנשים, דאע"ג דחייבות באכילת מצה ליל ראשון של פסח, אין חייבות בסוכה ליל ראשון של

אכל לילי יום טוב הראשון, **ישלים בלילי יום טוב האחרון**. ו**תקמים אומרים**, אין לדבך **תשלומין**, על זה נאמר (קהלת א), **מזנות לא יוכל לתקן**, וחסרון לא יוכל להמנות: **ז' מי שהיה ראשו ורובו בספה, ושלחנו בתוך הבית, בית שמאי פוסלין**, ובית הלל מכשירין. **אמרו להן בית הלל לבית שמאי**, (לא כך היה) **מעשה, שהלכו זקני בית שמאי וזקני בית הלל לבקר את רבי יוחנן בן החורני, ומצאוהו שהיה יושב ראשו ורובו בספה, ושלחנו בתוך הבית**, (ולא אמרו לו דבר). **אמרו להן בית שמאי, משם ראיה, אף הם אמרו לו, אם בן היית נוהג, לא קימת מצות סכה מימך: ה' נשים ועבדים וקטנים, פטורים מן הסכה**. קטן שאינו צריך לאמו,

[Rabbinically] obligated in [the mitzvah of] sukkah. [A child who upon awakening calls out once for his mother and remains silent if she doesn't come is considered not dependent on his mother.] It once happened that the daughter-in-law of Shammai the elder gave birth to a

חַיִּב בְּסֻכָּה. מְעַשָּׂה וְיִלְדָה כְּלָתוֹ שֶׁל שְׁמַאי הִזְקֵן וּפָחַת אֶת הַמְעֻזִּיבָה וְסִכְּךָ עַל גְּבִי הַמַּטָּה בְּשִׁבִיל הַקָּטָן: ט פֶּל שִׁבְעַת הַיָּמִים אָדָם עוֹשֶׂה סִכְתּוֹ קָבַע וּבֵיתוֹ עָרָא. יָרְדוּ גְשָׁמִים, מֵאִימָתִי מִתֵּר לְפָנֹת, מִשְׁתַּרְחָה הַמִּקְפָּה. מְשָׁלוּ מְשָׁל, לְמָה הַדְּבָר דּוֹמָה, לְעֶבֶד שֶׁבָּא לְמִזּוּג כּוֹס לְרֹבוֹ, וְשִׁפְךָ לוֹ קִיתוֹן עַל פָּנָיו:

child and he [disagreeing with the above view] broke away the plaster of the roof and covered it with schach for the sake of [training] the child.

(9) All seven days of the Festival one must make his sukkah permanent and his house temporary [and thus he places his beautiful vessels and couches in the sukkah]. If it was raining at what point may one leave his sukkah? When porridge [which spoils quickly with a minute amount of water] would become spoiled [by the rain drops]. They put forward a parable. To what may this be compared to? To a slave who comes to fill a cup for his master and he [the master] pours the pitcher on his face [thus indicating that his services are not wanted].

רבנו עובדיה מברטנורא

חג: קטן שאינו צריך לאמו. כל שנעור משנתו ואינו קורא אימא אימא הוי אינו צריך לאמו וחיוב, ופחות מכאן פטור. וכן הלכה. ודוקא שקורא ושונה ואינו שותק עד שתבוא אמו אליו, הוא דנקרא צריך לאמו, אבל קורא פעם אחת ושותק לאו צריך לאמו הוא: ט סוכתו קבע. שאם יש לו כלים נאים ומצעות נאות מעלן לסוכה: משתרחה המקפה. משתתקלקל המקפה. כל תבשיל שאינו לא רך ולא קשה אלא קפוי קרוי מקפה. ורוב בני אדם מואסין תבשיל כזה, ובמעט מים מתקלקל לגמרי. ומקפה של גריסין של פול היא ממהרת להתקלקל בגשמים יותר משאר מקפות, ואם ירדו גשמים עד שאילו היה לפניו מקפה של גריסין היתה מתקלקלת, מותר לפנות מיד: ושפך לו רבו קיתון על פניו של עבד, כלומר אי אפשר בשמושך. אף באן גשמים הללו מראין שאין הקב"ה מקבל מעשיהם ברצון: